

9. Volby

Český statistický úřad je jedním z volebních orgánů v České republice. Významně se podílí na organizaci přípravy voleb, zpracování a zveřejnění výsledků voleb. V předchozích třech letech se na našem území konaly čtyři typy voleb - volby do zastupitelstev krajů, do obecních zastupitelstev, do Senátu Parlamentu ČR a volby prezidenta republiky. Volby se u nás konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním a právo volit má státní občan České republiky, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let. Genderovou charakteristiku kandidátů a zastupitelů si přiblížíme pomocí údajů z krajských a obecních voleb.

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Volby do zastupitelstev krajů se konají každé čtyři roky, od roku 2000 tedy proběhly pětkrát. Poslední krajské volby se uskutečnily 7. a 8. října 2016 a v Plzeňském kraji při nich kandidovalo 673 osob, z toho ženy tvořily 26,4 %. Počet platných kandidátů v Plzeňském kraji v roce 2016 oproti roku 2000 vzrostl o 64, z toho žen bylo o 34 více. Podíl **kandidujících žen** se tedy snížil o 2,8 p. b. Do krajského zastupitelstva se volí celkem 45 zastupitelů, zastoupení žen v průběhu let klesalo ze 13 na 9 a v předposledních a posledních krajských volbách dokonce jen na 8 **zastupitelek**. Jejich podíl se tak snížil z 28,9 % v roce 2000 až na 17,8 % v posledních volbách. V roce 2016 činilo procento zvolených zastupitelů z počtu kandidátů v kraji celkem 6,7, mezi muži 7,5 a mezi ženami jen 4,5.

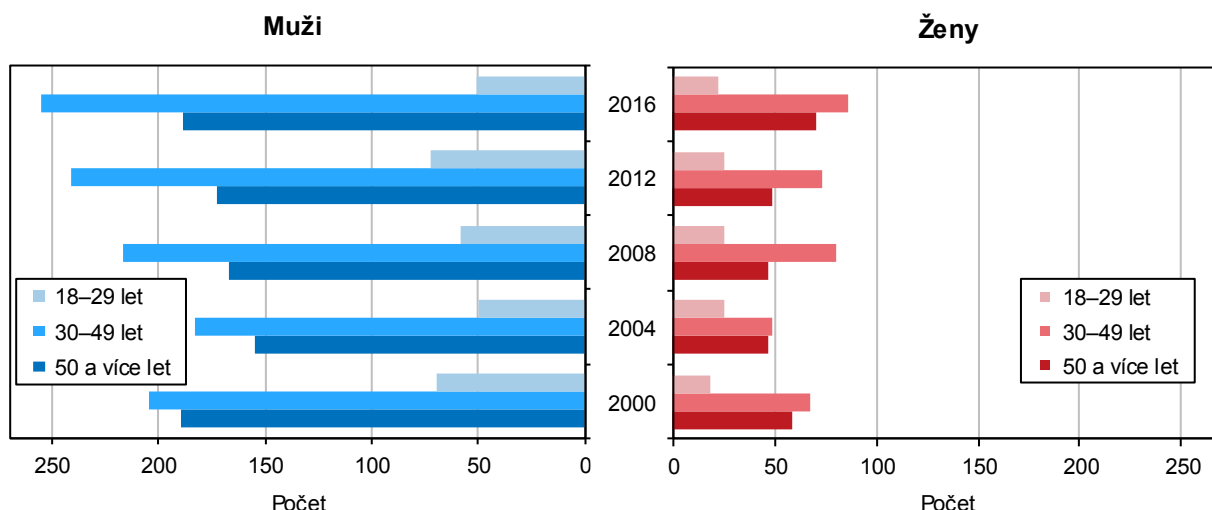
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev krajů podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2016	673	178	26,4	45	8	17,8	6,7	7,5	4,5
2012	633	147	23,2	45	8	17,8	7,1	7,6	5,4
2008	594	152	25,6	45	9	20,0	7,6	8,1	5,9
2004	509	121	23,8	45	9	20,0	8,8	9,3	7,4
2000	609	144	23,6	45	13	28,9	7,4	6,9	9,0

Právo volit má státní občan České republiky, který alespoň ve druhý den voleb dosáhl věku nejméně 18 let, a nenastala u něho zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva. Během 16 let krajské volby proběhly pětkrát a v tomto rozmezí došlo také k proměně **věkové struktury kandidujících mužů a žen**. V Plzeňském kraji kandidovalo ve všech pěti případech nejvíce osob obou pohlaví ve věku 30–49 let, přičemž u mužů se v této skupině počet kandidátů od roku 2000 zvýšil o 55 a u žen o 19. Kandidáti ve věku 30–49 let tvořili od 40 do 53 % z kandidujících celkem, nejvíce mužů tohoto věku bylo při volbách v roce 2016 a žen v roce 2008. Počet žen kandidátek v dalších sledovaných věkových skupinách 18–29 a 50 a více let během 16 let vzrostl, ale u druhého pohlaví došlo k poklesu hlavně u mladší generace (o 19 kandidátů).

Mezi **zvolenými krajskými zastupiteli** v roce 2016 v Plzeňském kraji nebyl nikdo ve věku do 29 let, zastupitelé nad 50 let věku tvořili 64,4 % celku a z věkové skupiny 30–49 let bylo 35,6 % zastupitelů. Složení zastupitelstva bylo genderově nevyvážené, ženy tvořily jen 17,8 %, podle věku jen 6,7 % bylo ve středním věku a 11,1 % u zastupitelů starších 50 let. Vývoj od roku 2000 ukazuje, že situace se trochu mění, zastupitelek přibýlo (kolem 20 %, v roce 2000 dokonce 28,9 %) a ve volbách v letech 2000, 2004 i 2012 byli zvoleni i kandidáti mladší generace.

Kandidáti podle pohlaví a věku ve volbách do zastupitelstev krajů v Plzeňském kraji

Volby do zastupitelstev obcí 2018

Volby do zastupitelstev obcí (včetně městských obvodů) se uskutečnily 5. a 6. října 2018, v Plzeňském kraji **kandidovalo** 13 437 osob, z toho 32,0 % žen. Podíl žen kandidujících do zastupitelstev obcí se v průběhu let vyvíjel celkem příznivě, oproti roku 2006 vzrostl o 5,9 p. b. Nejvíce kandidátů obou pohlaví v říjnu 2018 v kraji bylo ve věku 40–49 let, pak následovala skupina osob starších 60 let a třetí v pořadí byli kandidáti mezi 50 a 59 lety. Ženy kandidátky tvořily největší podíl v mladší generaci (18–29 let), kde jich kandidovalo 426, tedy 35,8 % z dané věkové skupiny. V dalších věkových skupinách pak ženy tvořily kolem 30–33 %, nejvíce se jich do voleb zapojilo opět ve věku 40–49 let (1 298 kandidátek, tj. 32,7 %).

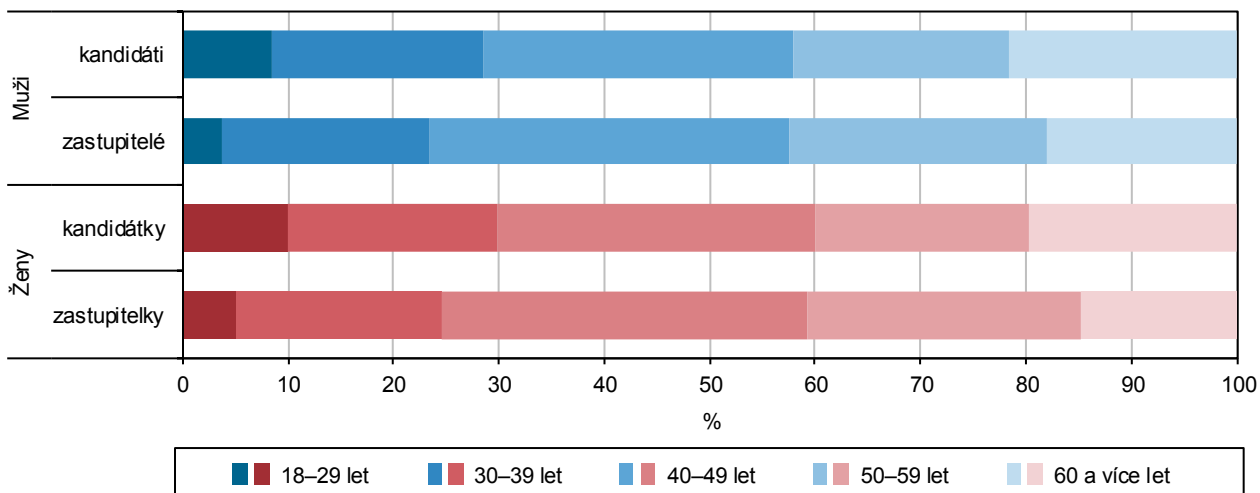
Rozdíly v úspěšnosti kandidátů mezi muži a ženami jsou zřejmé z následující tabulky. Do obecních zastupitelstev bylo zvoleno 4 643 zastupitelů, ženy tvořily 26,5 %. Z kandidujících více než 9 tisíc mužů v roce 2018 v kraji se **zastupiteli** stalo 37,4 % z nich, z více než 4 tisíc kandidátek je **zastupitelkami** 28,6 %. Na rozdíl od krajských voleb byli do zastupitelstev obcí Plzeňského kraje zvoleni i **mladí lidé** ve věku 18–29 let, konkrétně 129 mladých mužů a 61 mladých žen. V roce 2018 činilo procento zvolených zastupitelů z počtu kandidátů v kraji celkem 34,6 (u mužů 37,4 a u žen jen 28,6). Tento podíl se v průběhu let měnil, v souhrnu klesl od roku 2006 o 4,6 p. b., u mužů o 3,9 p. b., u žen dokonce o 4,9 p. b. Tento podíl se ale měnil také v souvislosti s věkem a byl celkově i u obou pohlaví nejvyšší ve věkové skupině 50–59 let (u mužů byl vyšší o 7,5 p. b.).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2018	13 437	4 297	32,0	4 643	1 229	26,5	34,6	37,4	28,6
2014	14 483	4 475	30,9	4 666	1 192	25,5	32,2	34,7	26,6
2010	13 405	3 866	28,8	4 645	1 126	24,2	34,7	36,9	29,1
2006	11 914	3 110	26,1	4 670	1 041	22,3	39,2	41,2	33,5

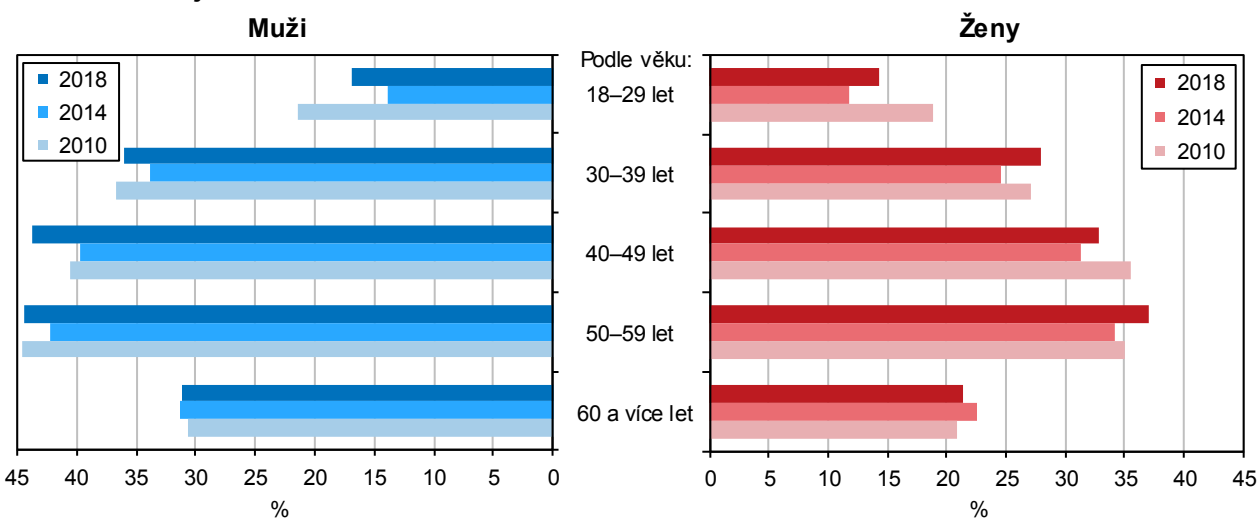
Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v Plzeňském kraji v říjnu 2018

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Celkem	13 437	4 297	32,0	4 643	1 229	26,5	34,6	37,4	28,6
v tom ve věku									
18-29 let	1 191	426	35,8	190	61	32,1	16,0	16,9	14,3
30-39 let	2 707	856	31,6	908	240	26,4	33,5	36,1	28,0
40-49 let	3 969	1 298	32,7	1 592	426	26,8	40,1	43,7	32,8
50-59 let	2 743	868	31,6	1 155	321	27,8	42,1	44,5	37,0
60 a více let	2 827	849	30,0	798	181	22,7	28,2	31,2	21,3

Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v Plzeňském kraji

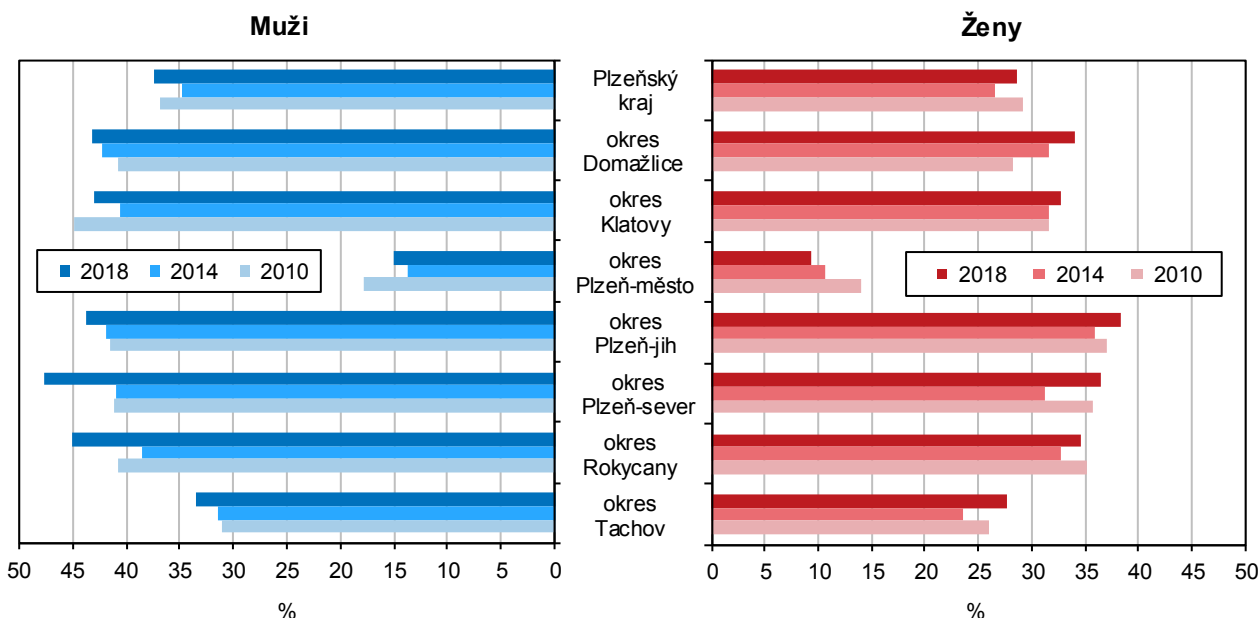
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2018

Kraj, okresy	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Plzeňský kraj	13 437	4 297	32,0	4 643	1 229	26,5	34,6	37,4	28,6
Domažlice	1 832	540	29,5	741	184	24,8	40,4	43,1	34,1
Klatovy	2 187	610	27,9	877	200	22,8	40,1	42,9	32,8
Plzeň-město	2 806	942	33,6	367	88	24,0	13,1	15,0	9,3
Plzeň-jih	1 792	551	30,7	753	211	28,0	42,0	43,7	38,3
Plzeň-sever	2 030	637	31,4	898	233	25,9	44,2	47,7	36,6
Rokycany	1 312	451	34,4	544	156	28,7	41,5	45,1	34,6
Tachov	1 478	566	38,3	463	157	33,9	31,3	33,6	27,7

Územní rozdíly v podílu žen (mužů) mezi kandidáty i zvolenými zastupiteli v roce 2018 v rámci Plzeňského kraje nebyly nijak zásadní, ale přece se objevily. Nejvyšší podíl kandidátů mužů na celkovém počtu kandidátů daného okresu byl zaznamenán v okrese Klatovy (72,1 %) a nejnižší v okrese Tachov (61,7 %), u žen tomu bylo naopak, na Tachovsku dosáhl podíl 38,6 % a na Klatovsku byl nejnižší (27,9 %). Co do počtu platných kandidátů v kraji celkem jich bylo nejvíc u žen v okresech Plzeň-město (942), Plzeň-sever a Klatovy, u mužů bylo jen prohozeno druhé a třetí místo, jinak to bylo podobné, jako u žen.

Mezi zvolenými zastupiteli byla situace genderově obdobná. Nejvíce zastupitelek (233) bylo v říjnu 2018 v kraji zvoleno v okrese Plzeň-sever, dále v okresech Plzeň-jih a Klatovy. Mužů zastupitelů bylo nejvíc v okrese Klatovy (677), následovaly okresy Plzeň-jih a Domažlice. Okres Rokycany je v kraji nejmenší, takže tam bylo nejméně jak kandidátů, tak zastupitelů, ale procentuální zastoupení žen (33,9 %) ze zastupitelů v okrese celkem bylo nejvyšší při porovnání ostatních okresů v kraji.

Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a okresů ve volbách do obecních zastupitelstev v Plzeňském kraji

Při porovnání obecních voleb ve třech volebních obdobích zpět nebyl mezi okresy zaznamenán příliš výrazný rozdíl v podílu zvolených zastupitelů na počtu kandidátů podle pohlaví. Nejvyšší procento bylo u mužů mezi okresy v Plzeňském kraji zjištěno v roce 2018 na Plzeň-severu (47,7 %), v roce 2014 v okrese

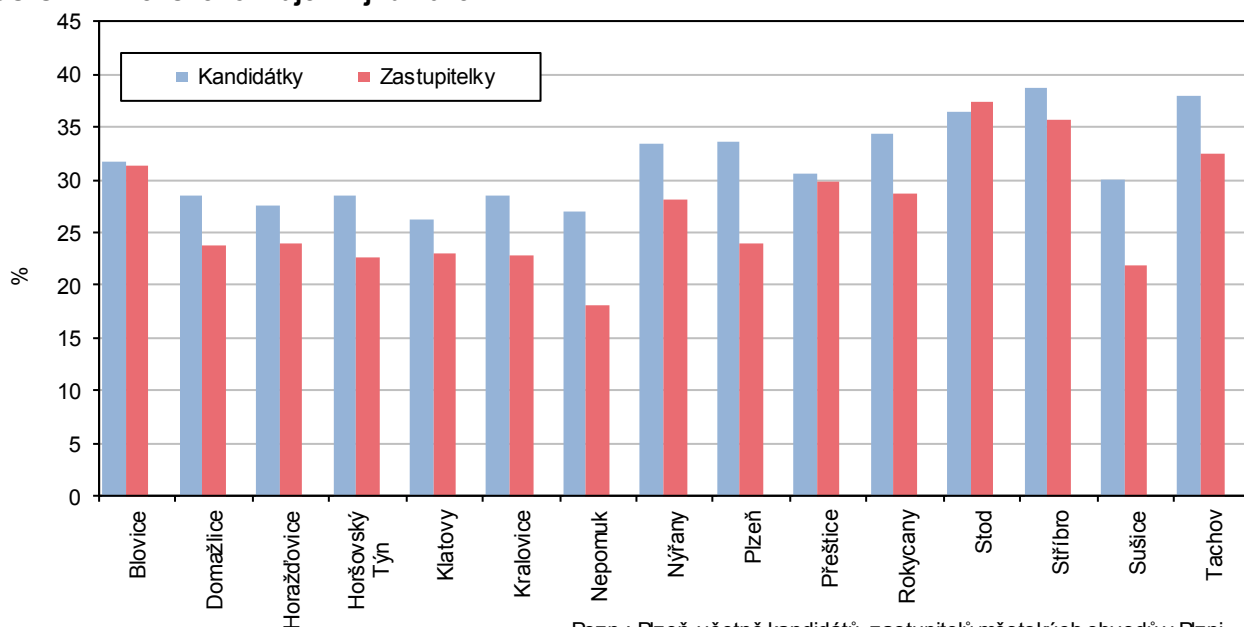

Domažlice (42,3 %) a v roce 2010 na Klatovsku (44,9 %). U žen byl v posledních obecních volbách nejvyšší podíl zastupitelek na kandidátkách dosažen v okrese Plzeň-jih (38,3 %) a stejně tomu bylo i o čtyři a o osm let dříve.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2018

Kraj, SO ORP	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé				Zvolení zastupitelé/ kandidáti (%)	
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		ženy/muži v %	celkem	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Plzeňský kraj	13 437	4 297	32,0	4 643	1 229	26,5	36,0	34,6	28,6
Blovice	382	121	31,7	144	45	31,3	45,5	37,7	37,2
Domažlice	1 225	350	28,6	503	120	23,9	31,3	41,1	34,3
Horažďovice	315	87	27,6	179	43	24,0	31,6	56,8	49,4
Horšovský Týn	408	116	28,4	168	38	22,6	29,2	41,2	32,8
Klatovy	1 006	263	26,1	418	96	23,0	29,8	41,6	36,5
Kralovice	818	233	28,5	372	85	22,8	29,6	45,5	36,5
Nepomuk	536	145	27,1	222	40	18,0	22,0	41,4	27,6
Nýřany	1 212	404	33,3	526	148	28,1	39,2	43,4	36,6
Plzeň	2 806	942	33,6	367	88	24,0	31,5	13,1	9,3
Přeštice	531	162	30,5	248	74	29,8	42,5	46,7	45,7
Rokycany	1 312	451	34,4	544	156	28,7	40,2	41,5	34,6
Stod	542	197	36,3	209	78	37,3	59,5	38,6	39,6
Stříbro	529	205	38,8	210	75	35,7	55,6	39,7	36,6
Sušice	866	260	30,0	280	61	21,8	27,9	32,3	23,5
Tachov	949	361	38,0	253	82	32,4	48,0	26,7	22,7

Podíl žen mezi kandidáty a zvolenými zastupiteli ve volbách do obecních zastupitelstev podle SO ORP Plzeňského kraje v říjnu 2018

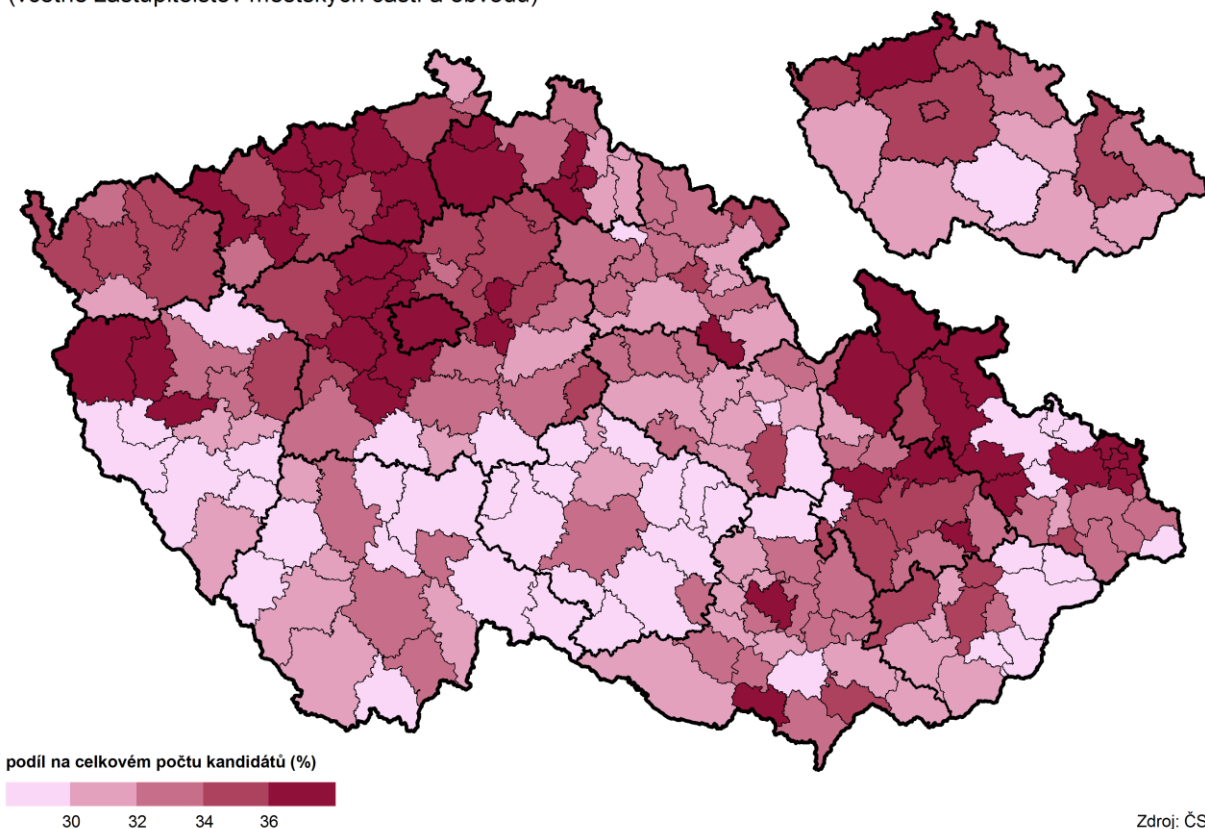
V **mezikrajském porovnání** podílu žen mezi kandidáty se Plzeňský kraj zařadil při volbách v roce 2018 až na 4. nejnižší místo s hodnotou 32,0 %, nejméně žen mezi kandidáty do obecních zastupitelstev bylo v Kraji Vysočina (28,7 %) a nejvíce v kraji hl. město Praha (38,0 %). U zvolených zastupitelů je postavení Plzeňského kraje stejné, 4. místo s 26,5 %, poslední je opět Vysočina (23,4 %) a nejvíce zastupitelek

nakonec bylo zvoleno do obcí v Ústeckém kraji (31,6 %), Hl. město Praha se posunulo až na 6. nejvyšší místo. V roce 2018 činilo procento zvolených zastupitelů z počtu kandidátů v kraji mezi muži 37,4 (3. mezi kraji) a mezi ženami jen 28,6 (5. místo). Nejnižší procento bylo u obou pohlaví dosaženo v kraji Hl. město Praha a nejvyšší na Vysočině (mezi muži dokonce 43,1 %).

Pokud srovnáme **podíl žen v SO ORP** Plzeňského kraje mezi kandidáty a zvolenými zastupiteli při obecních volbách v říjnu 2018, tak zjistíme, že nejvíce žen kandidovalo ve správním obvodu Stříbro (38,8 % ze všech platných kandidátů), v Tachově a ve Stodě. Nejméně naopak v SO ORP Klatovy (jen 26,1 %). Zvolené zastupitelky pak dosáhly nejvyššího podílu mezi zastupiteli celkem ve správním obvodu Stod (37,3%), Stříbro a Tachov, výrazně nejnižší podíl byl pak zjištěn v SO ORP Nepomuk (jen 19,0 %).

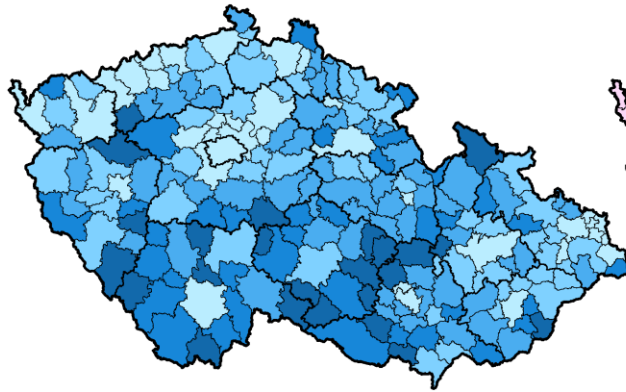
Když srovnáme **SO ORP v celé republice** v podílu zvolených zastupitelek - žen na počtu kandidátů stejného pohlaví, 9 z nich se řadí na celkem vysoké pozice (do 45. místa z 206 ORP v ČR). Na 1. místě z celé republiky byl správní obvod Horažďovice s podílem 49,4 % a na 5. místě Přeštice s 45,7 %. Na vyšších místech se pak ještě umístila ORP Stod, Blovice, Nýřany nebo Stříbro, naopak nejhůř z našeho kraje na tom byla Plzeň, která byla s hodnotou 9,3 % až 6. od konce.

Ženy mezi kandidáty podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

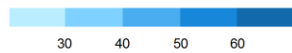

Kandidáti podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

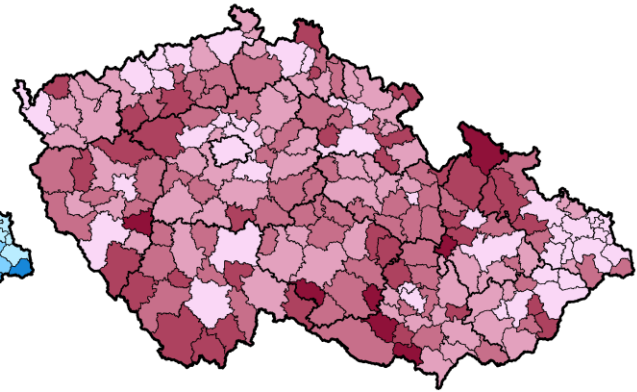
Muži

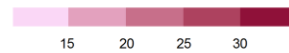
na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let (k 31. 12. 2018)

Ženy

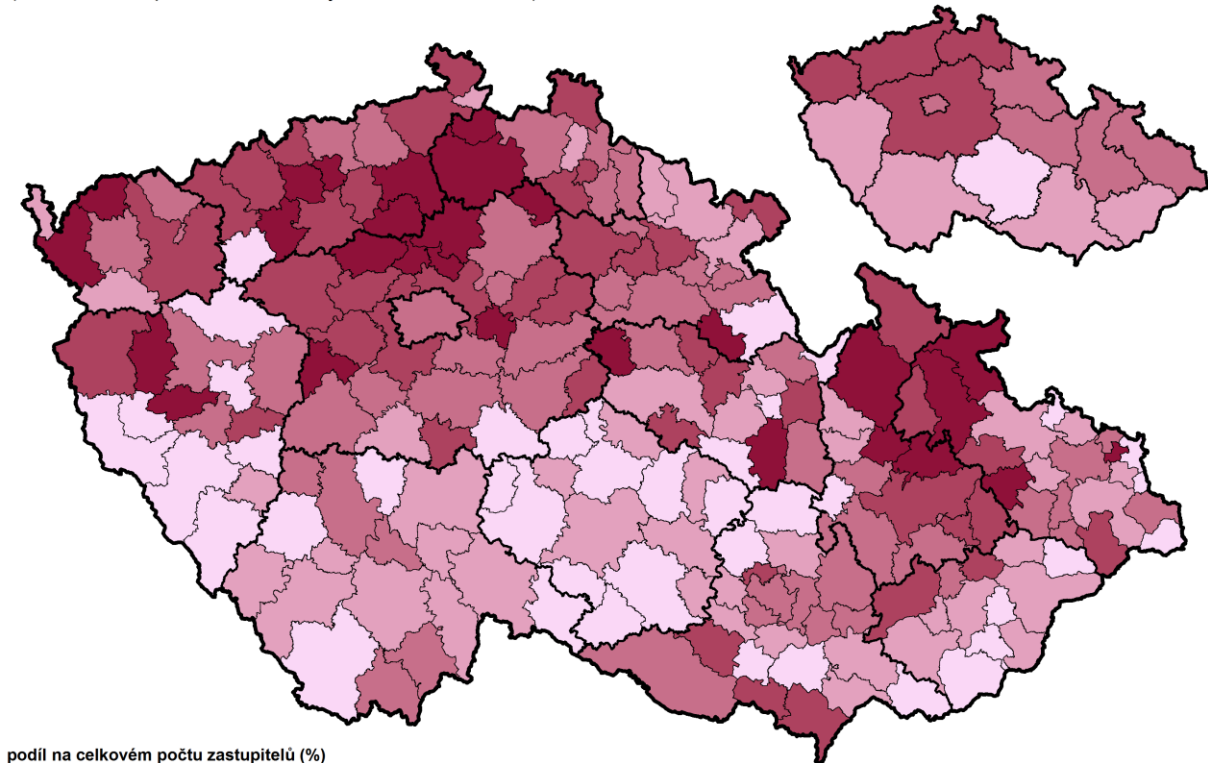

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let (k 31. 12. 2018)

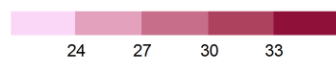

Zdroj: ČSÚ

Ženy mezi zvolenými zastupiteli podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

podíl na celkovém počtu zastupitelů (%)

Zdroj: ČSÚ